

12
NELL' OCCASIONE
DI MANIFESTARE
L' UNIVERSITA' DEGLI EBREI
DI MANTOVA
IL LORO CORDOGLIO
PER LA SEGUITA MORTE DI S. M. I. R. A.
MARIA TERESA

ec. ec. ec.

GIA' NOSTRA AUGUSTISSIMA SOVRANA

STANZE

DI BONAJUTO ISAC BEVE

EBREO MANTOVANO.

IN MANTOVA MDCCLXXXI.

Con Licenza de' Superiori.

קינה

א

היום אהה איום, יום רע יום רעם
כי יעבור בסקר עבים יסוכו
יום קול נהי נהיה צרה הטעם
קול מר חמרמר לב נפש ישפוכו
לבי בקרבי חיל וכהולם פעם
לא אדעה מה ישעפי נבוכו
שואה ומשתאה ראשי אניעה
טובה עצת חושי לשאול הניעה :

אשום כצאתי ונתיבזרתי חשמו
כלה ייליל עיר ברחובותיה :
זה נאנק זה שפתותיו נאלמו
זה נאנח זה אנקרו זה הגבה
מזה ומזה הם כדבים וזמו
לי חץ יפלה לב נפש יראה
זאת כאני ביום סועה מסער
זה כאשר ישאג אריה ביער :

TRADUZIONE.

I.

TErribil giorno, e più d'ognun funesto!
(S'ei torna, un nembo ad anerirlo t'alza.)
Di lamentevol voce un tuon molesto,
Quest'alma stempra: ed al timor.ch'incalza,
Son confuso! E perchè? Qual giorno è questo!
Ahi! che mi batte il cor, dal sen mi balza;
Perdo la voce: ed a' configlj inetto,
Son la ragione a ricercar costretto.

II.

ILari io lascio, e desolato miro
Ogni sentier della Città, che geme.
L'uno oppresso dal duol tace: un sospiro
L'altro manda infelice: a questo insieme
Ululan altri a guisa d'Orso in giro.
A me il cor fiede un dardo, e l'alma treme;
Questa è qual nave in fortunoso mare:
Quegli rugge, e un Leon ferito appare.

הַתְּנוּסָה רוּחִי עַד לְרָקִיעַ

שָׁם שֶׁר מְלוּכָה וּבִידוֹ מִטְהוֹ
פָּנָיו שְׂבִיבִי יֵאֵשׁ מִשְׁפָּט יוֹפִיעַ
עֵינָיו מְאִירוֹת חֵן חֶסֶד מְלֹאוֹ
כִּי לִזְחָמִים לִי הַבָּנִים אֲזִידֵעַ
נָתַן תְּהוֹם קוֹלוֹ נִשְׁאַ יְדָהוּ
שָׂרָה תַּחֲוִלְלָכֶם טָרָם נַעֲלָמָה
חֵישׁ נִלְכָּה גִלְגָּל וּנְחִידֵשׁ שָׁמָּה :

ד

צוּרִי צִירִי צִירִי שִׁירִי וּגְבֵרָת

עֲלֵה תַעֲלֵה לָּהּ עֲלִיּוֹן אֱהִימָה...
פְּתָאוֹם בְּרַמָּה שִׁיר רָבָה תַּפְאֶרֶת
פִּתְעַ בְּמָרָה צִיר תִּבֵּל הַדִּימָה.
מִלְכִּי צָבָא הוֹד אַחֲוָתָם נַחֲסָרָת
מִלְכִּי צָבָאוֹת חֲדוּתָם הִרְעִימָה
מַעֲלֵה וְהַקּוֹר נָבֵל אֹרֶז וְרוּחַ
מִטָּה וְהַכֵּל אֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ :

I I I.

Io svengo! Io volo collo spirto al Cielo!
Ecco, ch'un Angel tutelar s'adduce;
Gli splende in fronte di giustizia il telo,
E in un dagli occhi suoi pietà riluce.
M'abbatton, grida, o figli, pien di zelo
Le mani alzando alla suprema luce,
Pria che cefsi ad AUGUSTA il dì beato,
Ruoti la sfera, e le si cangi il Fato.

I V.

Scoffo a tal voce, d'Epidauro l'arte,
Dolente, dissi, all'alta DONNA giovi...
Ma, ad un subito il gaudio in ogni parte,
(Benchè il Mortale i suoi clamor rinnovi)
Veggio del Ciel, ch'ogni delizia imparte.
Dolci perenni lingue odo, che nuovi
Ripeton Inni festeggiando... in tanto
S'ange la terra, e si distrugge in pianto.

הַשָּׁר לְמוֹרֵי בַּת קוֹר צוֹחֶה
 הַיֵּל זַעַק כִּי הָאִשָּׁה רַבְתִּי .
 טוֹבַת מַלְכִּים אֶל הָעַמִּים נָחָה
 לְמוֹשְׁלִים שָׂרְבִיט נְוִים שָׂרְתִי .
 הִיא אֲמַנְכֶם וּבִפְשָׁעֵיכֶם שֶׁלַּחֲוָה
 לֶךְ רָד... וְשָׁב רֹחֲוִי וּבִנְאֹת יִצְאָתִי .
 סָר גַּאֲשָׁאֵר נִדְבִיתִי וּנְפֹגְרִי
 נָבֵל אֶבֶל אִם אֹי קוֹדֵר שִׁחֹתִי :

הִן עֵט לְאֲמִים מִמְּרוֹרִים יִדְמָעוּ
 מָרִים אֲמָרִים לִי הִשָּׂא הַשָּׂאֵת .
 עֲמָה לְעוֹלָמִים טוֹבָה שָׁבְעוּ
 הִרַע אֲלֵיהֶם הַפֶּעַם כִּי מִתְּוָה
 שׂוֹאֵת רָשָׁעִים טוֹבִים הַשְׁתַּעֲשְׂעוּ
 מַעֲזוֹ אֲמִלְלִים עוֹל שִׁחֲתוּהָ .
 מַלְכָּה לְחֶסֶד מִי חֶסֶד אֶעֱרֹכָה
 וּבְעֹד בְּאֵלִים מִי כְמוֹכָה :

E qui esclamante a me, l'Angiol ripiglia,
 Piangi tu pur, che già morio TERESA,
 Miglior de' Prenci, a' Regi meraviglia
 Coll' esempio real, al bene intesa,
 Al bene d'Isdrael volse le ciglia.
 Non più... m'accenna di partir... compre'a
 L'alma da ignota forza, in me ritorno,
 Piango tal Madre, ed abborrisco il giorno.

Vergan le penne de'sublimi Vati,
 Tra le sue laudi ancor, sensi di morte.
 Sempre i Vassalli in Lei furon beati,
 Che sol gli afflisce l'ultima Sua sorte.
 Ella terror a' rei, a' sventurati
 Conforto, e a' giusti ogni delizia apporta.
 Nella pietade, o AUGUSTA, e chi t'eguale?
 Qual forza, o AUGUSTA, al tuo poter prevale

Ella motrice di virtù, ed esempio,

Dotti Licèi al Secol nostro aprìo.

Tu mostra, o MANTO, l'ammirando Tempio,

Ch'alzò sacro a Minerva, e al biondo Dio.

Là d'Itali Virgili ai carmi, io m'empio

Di dolcezza: trattar là vi s'udìo,

Della terra, degli astri: e là . . . là adesso

Minerva, e Apollo, è da dolor oppresso!

Delle geste più illustri emulatrice,

Diè munifica a' suoi aureo tesoro;

E chi dal colto labbro un carme elice,

E chi di grazie in cor tesse un lavoro.

Di lauro ornata la real cervice

E' alla gloria ornamento, ed al decoro.

Che se, o Tempo, per te non vive ancora

Vivrà il nome di Lei, finchè tu mora.

אם לתבונה הבונה האירה

בקהל מחכמים ודבירי ועד.

קרו תרומם מנטובה העירה

שם מחקרי כל שם כת שיר ותעד.

שמה רפואה שם טבע הזקירה

חסן תבונות שם חכמה וסעד.

שם... נאקה היום דמע נזולת

אבל אבליים אמר הקוהלות:

הנה נסבת מדע ומסבבת

חסדה וטובה העירה אין חקר.

גודל פעלתה כל עט כותבת

זכרה בפי משפחת גר ועקר.

שבח בראשה כף תמר סובבת

אדר יקר לפאר ופאר ליקר.

מתה, זמן שומם במרוצתה

חי חי שמה הטוב עד יום מותה:

רחמי הקצוב גדל ארש אמללה
 שרי גברתי עיניך תצפינה
 פי מדאנה מדבר חבלה
 יתרי לשוני נתקו ממנה
 החשיך שביבי דאבתי גדלה
 האיר דברי צל נגהך עד הנה
 אם רב לענותך ישרה דורבני
 המעט לישרה ענוריה הנחני :

יור.

דמקוננות אקרא הנדה תבאנה
 בם לעמוד כח ביהיכל מרה
 אחת לאחת בתהילות תרונה
 תודות תבשרנה בעיר ופרה
 כי סעדה חסד כסאה הרמונה
 משפט צדקה אל עשיר והלה
 הה מי יספר אלפי רבותים
 אחד לאחד כוכבי שמים :

Languisce il canto, ed il mio duol s' accresce.
 (DONNA REALE Tu medesima il vedi)
 Dalle fauci la voce più non esce;
 E tu mia lingua alfin inerte cedi,
 Che la mente ai pensier più non riesce.
 Il tuo splendor fin or guidommi, il credi.
 Se ben diss'io, è la tua gloria intesa,
 Se poco, fia la tua umiltà difesa.

X.

Muse, figlie d' Apollo, or voi venite,
 (Trovan grazie da' Regi i carmi vostri)
 Della DONNA immortale a noi ridite
 I pregi, che bearo i tempi nostri.
 Le Soavi Sue Leggi al Mondo dite:
 La clemenza di Lei per voi si mostri.
 Ah! sol può dir l'opre di lei più belle,
 Chi può del Cielo noverar le stelle.

הִנֵּה כַּעֲצֹם שָׁמַיִם לְטָהֳרָה
מְכֻזָּבִי אֶל יֵאוֹרוֹ יֵאוֹרוֹ
תֵּאוֹר בְּשֶׁרֶב יִשִּׁי בֵּיתָהּ לָהּ מִהָר
בֵּת אִם וְאִשָּׁה לְקַסְרִים הַשִּׁירוֹ
תֵּאוֹר בְּבִנְיָה מְזֻזָּה זָהָר
תֵּבֵל פָּנֵי שֶׁמֶשׁ עִמָּךְ יִזְהִירוֹ
אֶתָּה הַסְּבוֹת רַב טוֹב מֵאֲמֵשׁ
אֶתָּה הַכִּינוֹת מֵאוֹר וְשֶׁמֶשׁ

שִׁיר

שֶׁמֶשׁ צִדְקָה מִרְפָּא בְּכִנְפֶיהָ
יוֹסֵף עֵדוֹ עַל כֶּסֶם קִיסָר לֹא בָאָה
הַפִּיץ שְׂבִיבֵךְ אֵיזֵי עִפְרָחָה
אוֹר עַל מִכּוֹן חֶבֶל עַל מִקְרָאִיהָ

נִשְׁרָה יְעֻזָּה יַעֲלֶה הַרמָחָה
עַד זִהְרֵי חֲמַט־הַבַּט פְּנִיָּה
הוֹדֵד זִיזֵךְ הַצִּיץ וְיִתְמַדְמַדְהָ
נִזְרָה עֲטֻרַת פִּזְרֵי אֲשֶׁף שִׁתְהָה

יִהְיֶה עִמָּךְ הַיּוֹם אֲוֶדֶךְ יִבְקִיעַ
וְכִצֵּל כְּנִפְיֶךָ יִחְסֶה יִחְלָה
מִשְׁפָּט לְאוֹר עַמִּים חֲסֵד חֲרָגִיעַ

יוֹסֵף קֶסֶר רִמָּה נִשְׁרָה נִדְלָה
מֶלֶךְ כְּאוֹר שֶׁמֶשׁ נִזְרָה יוֹפִיעַ
יֵאוֹר הַדֶּר פָּנֵי אֶתָּה סֶלָה